

> Retouradres Postbus 20011 2500 EH Den Haag

Colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten in Nederland

**Directoraat-Generaal
Migratie**

Programma directie
Oekraïense ontheemden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/aenm

Datum 21 augustus 2024
Betreft Opgave noodopvang ontheemden uit Oekraïne

Onze referentie
5705932

Geachte heer/mevrouw,

Inmiddels duurt de grootschalige invasie van Rusland in Oekraïne al meer dan twee jaar. De voortdurende oorlog in Oekraïne zorgt voor een aanhoudende instroom van ontheemden naar Nederland. Gemeenten spannen zich gedurende het conflict in Oekraïne onverminderd in om ontheemden op een goede manier op te vangen, zowel in de gemeentelijke opvang als via particuliere initiatieven. We zien dat dit een grote opgave is voor gemeenten.

We zien dat de instroom onverminderd door blijft gaan en dat dit niet op korte termijn lijkt te wijzigen. Tegelijkertijd zien we dat de beschikbare capaciteit niet voldoende meegroeit. Op 13 augustus jl. waren er 92.167 opvangplekken gerealiseerd waarvan nu nog minder dan 200 beschikbaar zijn om ontheemden die Nederland binnen komen te plaatsen. Dit leidt tot een bezettingsgraad van bijna 100 procent in de gemeentelijke noodopvang, met als gevolg dat ontheemden niet kunnen doorstromen vanuit een hub of crisisnoodopvang (cno) naar gemeentelijke opvanglocaties.

In deze brief doe ik een oproep aan alle gemeenten om gezamenlijk zorg te dragen voor voldoende opvang voor ontheemden uit Oekraïne in Nederland. Hieronder schets ik de benodigde acties. Daarnaast licht ik toe welke aanvullende acties ik onderneem.

Gevraagde inzet korte termijn

Voor de korte termijn is het van groot belang om de capaciteit snel te vergroten om te voorkomen dat ontheemden op straat moeten slapen. De Nationale Opvang Organisatie (NOO) heeft, samen met het Knooppunt Coördinatie en Informatie Oekraïne (KCIO), bekeken of er in de komende periode zicht is op nieuwe opvangplekken. Helaas zijn er onvoldoende nieuwe opvangplekken op de korte termijn beschikbaar.

Om te voorkomen dat er vanwege onvoldoende opvangplekken ontheemden op straat belanden zijn extra inspanningen nodig. Binnen uw gemeente zou u de volgende acties kunnen ondernemen om op korte termijn te zorgen voor meer opvangplekken:

- Ontheemden vragen zoveel mogelijk in eigen verblijf te voorzien: Het Rijk vraagt ontheemden die dat kunnen, op vrijwillige basis, in eigen verblijf te voorzien. Deze boodschap verspreiden we via meerdere kanalen (onder

Datum
21 augustus 2024

Onze referentie
5705932

meer via de ambassade) naar de ontheemden. U kunt deze vraag ondersteunen richting de betreffende ontheemden.

- Optimaal benutten van het aantal beschikbare plekken (snijverlies beperken): er zijn ca. 7.800 plekken niet beschikbaar vanwege snijverlies. Bijvoorbeeld omdat ontheemden alleen op een tweepersoonskamer zitten, maar ook vanwege doelgroepbeperkingen, zoals locaties die geen huisdieren of zorgbehoevenden opvangen. Gezien de huidige situatie vraag ik u om het snijverlies zoveel mogelijk te beperken en deze beperkingen zoveel mogelijk op te heffen. Hierbij wil ik u adviseren om deze maatregel ook toe te lichten aan ontheemden die op de opvanglocatie verblijven waar dit zal spelen.
- Opschalen binnen bestaande opvanglocaties: in de brief van 8 september 2023 heb ik u opgeroepen om ook te bezien of het mogelijk is om de capaciteit van bestaande opvanglocaties te vergroten. Een voorbeeld hiervan is het benutten van een vrijstaande verdieping op een opvanglocatie. Graag doe ik deze oproep nogmaals.
- Beëindigen van opvang voor personen die niet onder de RTB vallen: in sommige gemeenten verblijven mogelijk nog personen in opvanglocaties die niet onder de RTB vallen en derhalve geen recht hebben op opvang en voorzieningen zoals bedoeld voor ontheemden¹. De gemeente kan deze personen herkennen aan de BRP titelcode; zij staan in de BRP met titelcode 32 of 98 (i.p.v. 46). Het beëindigen van de opvang voor deze personen kan de druk verlichten. Meer informatie hierover kunt u vinden in de handreiking aanmeldprocedure².

Gevraagde inzet middellange termijn

In de brief aan de Tweede Kamer van 5 april jl. is aangegeven dat op basis van de huidige prognose per 1 januari 2025 120.000 gemeentelijke opvangplekken nodig zijn.³ Op dit moment zijn er 92.167 GOO-plekken gerealiseerd, met een bezetting van 99,8 procent. Dit betekent dat ik u verzoek zo snel mogelijk in te zetten op het realiseren van de eerder afgesproken 97.000⁴ en toe te werken naar de 120.000 plekken per 1 januari 2025. Dit in aanvulling op bovengenoemde acties voor de korte termijn.

Ik ben mij ervan bewust dat dit een grote opgave en uitdaging is, met name ook gelet op wat de bestaande opgave vanuit de reguliere asielketen van u vraagt. Vanuit het Rijk wordt de ondersteuning voor het realiseren van GOO-plekken voortgezet. De Nationale Opvang Organisatie voor ontheemden uit Oekraïne zal alle gemeenten en samenwerkingsverbanden blijven bijstaan met financiële middelen, bemiddeling en advies.

¹ Zie hiervoor ook de brief aan de Tweede Kamer van 14 juni jl. (Kamerstukken II, 2023-2024, 19 637, nr. 3258).

² <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraïne/documenten/brochures/2024/06/14/handreiking-gemeenten-voor-de-te-hanteren-termijnen-betreffende-de-aanmeldprocedure-voor-ontheemden-uit-oekraïne>

³ Kamerstukken II, 2023-2024, 19 637, nr. 3239.

⁴ Per brief van 12 april 2023.

Datum
21 augustus 2024

Onze referentie
5705932

In dat kader wil ik graag een nieuwe ontwikkeling delen:

Vanuit gemeenten wordt al langere tijd aangedrongen op meer rust en ruimte in de financiering van transitiekosten voor opvanglocaties die voor langere termijn beschikbaar zijn voor ontheemden uit Oekraïne dan de duur van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming plus maximaal één jaar (RTB+1). Op basis van ervaringen uit een pilot zal meer ruimte worden geboden voor locaties die langdurig beschikbaar zijn om zo het volume van de opvang te vergroten; mogelijk ook inzetbaar voor andere doelgroepen. Hiermee wil ik gemeenten verder ondersteunen bij het realiseren van voldoende (langdurig) beschikbare opvangplekken. Indien een opvanglocatie langer beschikbaar is dan de RTB+1 en de financiering niet op basis van die termijn rond komt, zullen de transitiekosten van die opvanglocatie naar een termijn van maximaal drie jaar worden omgerekend⁵.

Volledigheidshalve wil ik benoemen dat zolang de Tijdelijke Wet van kracht is, waarin geregeld is dat opvang van ontheemden uit Oekraïne een gemeentelijke taak betreft, de gemeente verzekerd is van een tegemoetkoming voor de exploitatielasten van de opvangplekken op basis van de dan geldende voorwaarden

Perspectief lange termijn

Het verloop van de oorlog in Oekraïne en, als gevolg daarvan, de noodzaak tot het bieden van opvang aan ontheemden uit Oekraïne is op de lange termijn onzeker. De Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) is recent verlengd tot 4 maart 2026. Ik ben mij er terdege van bewust dat gemeenten behoefte hebben aan ondersteuning bij deze uitdagende verantwoordelijkheid. Veel ontheemden dragen bij aan de samenleving. Tegelijkertijd dienen de rechten en plichten in evenwicht te blijven. Een eigen bijdrage voor de opvang is een goede eerste stap. De komende periode wordt verkend op welke wijze de zelfredzaamheid en participatie van ontheemden verder ondersteund kan worden. Daarnaast wordt verkend, in samenspraak met u, op welke wijze gemeenten ondersteund kunnen worden bij het uitvoeren van de opvangtaak. Graag bespreken we dit ambtelijk en bestuurlijk met de VNG.

Ik vertrouw erop u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

De Minister van Asiel en Migratie,

Marjolein Faber

⁵ Dit gebeurt onder bepaalde voorwaarden. De exploitatielasten per plek per dag dienen lager geraamd te zijn dan het dan geldende normbedrag voor gemeentelijke opvang; de opleverdatum van de locatie ligt uiterlijk zes maanden vóór afloop van de RTB; de gemeente betaalt de transitiekosten naar rato terug indien de locatie voor een andere doelgroep wordt ingezet. U kunt altijd contact opnemen met PostbusNOO@minjenv.nl voor overleg.